

Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn
info@mkm.ee

15.01.2025 nr 5-2/244-1

Pöördumine Suure väina püsiühenduse trassikoridoride osas

Vabariigi Valitsuse 11. mai 2023. a korraldusega nr 129 lõpetati Suure väina püsiühenduse ja selle toimimiseks vajaliku taristu riigi eriplaneering ning keskkonnamõju strateegilise hindamine. Riigi eriplaneering lõpetati planeerimisseaduse § 29 lõike 1 punkti 3 alusel, kuna planeeringu koostamise korraldajal puuduvad eelarves vahendid Suure väina püsiühenduse riigi eriplaneeringu koostamiseks. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on 13.06.2023 kirjas nr 15-5/4268-1 lubanud, et kvaliteetsed ühendused saartega tagatakse senisel viisil. Lisaks on välja toodud, et praegu on kehtivates maakonnaplaneeringutes näidatud püsiühenduse maismaotste põhimõttelised asukohad, kuid kohaliku omavalitsuse üksused (Muhu vald, Lääneranna vald) saavad üldplaneeringuga teha põhjendatud ettepaneku maakonnaplaneeringute muutmiseks.

Muhu Vallavalitsus on teavitanud Saaremaa Vallavalitsust Muhu valla üldplaneeringu Suure väina püsiühenduse teemaplaneeringu eelnõu avalikust väljapanekust, mille eesmärgiks on eemaldada Muhu valla kehtivast üldplaneeringust Suure väina püsiühenduse trasside reserveering ning teha ettepanek Saare maakonnaplaneeringu muutmiseks selles küsimuses. Saaremaa Vallavalitsus on teinud Muhu Vallavalitsusele 30.12.2024 kirjaga nr 5-2/5916-2 ettepaneku, et trassikoridoride alade reserveeringut ei eemaldataks.

Saaremaa valla jaoks üllatusena selgus, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on 25.07.2024 kirjas nr 14-3/2594-2 Lääneranna Vallavalitsusele välja toonud, et ei ole mõistlik, et Lääneranna vallas jääks maakonnaplaneeringuga püsiühenduse tarbeks reserveeritud trassikoridor kehtima. Samas kirjas on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium teinud Lääneranna Vallavalitsusele ettepaneku üldplaneeringuga maakonnaplaneeringu muudatusettepaneku tegemiseks trassikoridoride osas.

Suure väina püsiühenduse trassikoridorid puudutavad ruumilises mõttes küll vaid Muhu ja Lääneranna valdu, kuid leiame, et püsiühenduse olemasolu mõjutaks lisaks Lääneranna ja Muhu vallale väga olulisel määral ka Saaremaa valla käekäiku, mis ajendas ka meid pöördumist koostama. Kuna Saaremaa vald on oma rahvaarvult suurem kui Muhu ja Lääneranna vald, siis on püsiühenduse olemasolust mõjutatud inimesi ka Saaremaa vallas väga palju. Rohkem kui Muhu ja Lääneranna valdades elanikke kokku, kui täpsem olla.

Saaremaa Vallavalitsus on seisukohal, et kuigi tänase seisuga Suure väina püsiühenduse planeerimine ei ole päevakorral, ei saa välistada, et tulevikus tekib saartel meie tulevastel põlvkondadel vajadus ning riigil võimekus sellise püsiühenduse planeerimiseks ja rajamiseks.

Juhul, kui täna trassikoridori alad reserveerimisest vabastatakse, tekib olukord, kus tuleb tulevikus püsiühenduse kavandamiseks koostada eriplaneering. Vahepealsel ajal võib juhtuda aga see, et potentsiaalsetele trassikoridori aladele rajatakse hoonestust, mis võib tulevikus eriplaneeringu koostamise teha oluliselt raskemaks või lausa võimatuks. Viimase aja praktika üle Eesti mitmesuguste suuremate taristuobjektide planeerimisel on näidanud, et kohalike elanike vastasseisu tõttu on planeerimisprotsessid kas täielikult peatunud või olnud olulisel määral aeglustatud.

Püsiühenduse rajamise üle on peetud debatti aastakümneid ning arusaadavalt on see vastuolulisi arvamusi tekitav teema. Saaremaa Vallavalitsuse hinnangul ei ole otstarbekas siiski tänase seisuga tulevikus potentsiaalset püsiühenduse rajamist keerukamaks muuta ja seega palub Saaremaa Vallavalitsus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumil kui maakonnaplaneeringu koostamise korraldajal kaaluda jätkuvat trassikoridoride alade reserveerimist Saare ja Lääne maakonnaplaneeringutes.

Kuigi Saaremaa Vallavalitsus näeb, et tulevikku silmas pidades oleks põhjendatud kõikide trassikoridoride alade reserveerimine, oleme nõus ka lahendusega, kus reserveeritakse vähemalt ühe trassikoridori ala. Arvestades tehtud uuringuid, sh nii keskkonnavalaseid kui sotsiaalmajanduslikke, teeme ettepaneku, et selleks trassikoridori alaks peaks olema Virtsu sadamast põhjapoolse jääv trassikoridor, mille osas on uuringud toonud välja kui potentsiaalselt kõige realiseeritavama. Eeltoodust tulenevat teeme lisaks Muhu Vallavalitsusele ka Lääneranna Vallavalitsusele ettepaneku Lääneranna valla koostatavas üldplaneeringus säilitada põhjapoolse trassikoridori osas reserveering, kuna Suure väina püsiühendust on käsitletud ka koostatavas Lääneranna valla üldplaneeringus.

Mõistame, et niivõrd suures mahus alade reserveerimine teadmata ajaks investeeinguks, mille saabumise osas puudub igasugune kindlus, on kohalikele omavalitsustele äärmiselt keeruline otsus, mistõttu leiame, et riik peaks siin aitama leida kõiki osapooli rahuldava tulemuse ja arvestama ka Saaremaa valla seisukohtadega antud küsimuses. Seega teeb Saaremaa Vallavalitsus ettepaneku, et maakonnaplaneeringutes säilitatakse trassikoridoride reserveering vähemalt põhjapoolse trassikoridori osas. Lisaks teeme ettepaneku, et riik teeks Muhu ja Lääneranna vallaga kokkuleppe, mille kohaselt peaks riik vähemalt 10 aastat ette teatama, kui püsiühenduse rajamine reaalsuseks saab. Selline kokkulepe annaks võimaluse kasutada reserveeritud trassikoridoride alasid ajutiste ehitiste ja rajatiste püstitamiseks. Juhul, kui riik vajab reserveeritud alasid püsiühenduse rajamiseks enne 10 aasta saabumist, peaks riik ehitise või rajatise likvideerimisega seotud kulud kompenseerima.

Paralleelselt teeme ettepaneku, et riik kaaluks trassikoridori ala hõlmavate kinnistute omandamist, et võimalik kaasnev koormus püsiühenduse realiseerumisel oleks eraisikutele nii väike kui võimalik.

Lõpetuseks rõhutame kuivõrd laiaulatuslik on võimalike trassikoridoride alade reserveerimise mõju Saaremaale ja saarlastele, seega palume Saaremaa Vallavalitsuse arvamusega selles küsimuses arvestada ja edaspidi kaasata püsiühendust puudutavates küsimustes ka Saaremaa Vallavalitsus.

Lugupidamisega

(digitaalselt allkirjastatud)

Mikk Tuisk
vallavanem

Kätlin Kallas, 452 5044
katlin.kallas@saaremaavald.ee